

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003927

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-10-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філіпчук Оксана Романівна

2. Oksana FILIPCHUK

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 011 – Освітні, педагогічні науки

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: 011 – Освітні, педагогічні науки

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10987

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.27

Тема дисертації:

1. Формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти
2. Formation of Pupils' National Identity in the Out-of-School Education Environment

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та вирішено наукове завдання щодо формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти. У першому розділі – «Теоретичні засади формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти» – на основі аналізу й узагальнення наукових досліджень розглянуто стан опрацювання проблеми формування національної ідентичності як науково-педагогічної проблеми; проаналізовано історичні аспекти становлення феномену «національна ідентичність»; представлено тлумачення понять «ідентичність», «національна ідентичність» у науковому дискурсі та власне трактування означеного феномену; з'ясовано особливості позашкільної освіти як середовища формування національної ідентичності вихованців у вітчизняному і зарубіжному досвіді. У другому розділі – «Організаційно-методичні основи формування

національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти» – визначено критерії, показники та рівні сформованості національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти; теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти. У третьому розділі – «Дослідницько-експериментальна робота з формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти» – представлено зміст і організацію дослідницько-експериментальної роботи, виявлено реальний стан сформованості національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти, експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти на формувальному етапі педагогічного експерименту, узагальнено результати дослідницько-експериментальної роботи. Організація дослідницько-експериментальної роботи передбачала проведення дослідження, що здійснювалося на базі Центру позашкільної освіти Волинської обласної ради, комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості» та комунальної установи «Волинська обласна мала академія наук» впродовж 2022–2025 рр. і включала чотири взаємопов'язані етапи педагогічного експерименту: підготовчий (організаційно-пошуковий), констатувальний, формувальний, узагальнювальний. До експерименту залучено 519 осіб, із них: 6 педагогів (експертів), 30 батьків та 483 вихованці віком 10–14 років, із яких були сформовані контрольна (КГ – 240 вихованців) та експериментальна (ЕГ – 243 вихованця) групи. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що вперше обґрунтовано й визначено педагогічні умови формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти (наповнення освітнього середовища позашкільного закладу національно-патріотичним змістом; емоціогенна спрямованість виховного впливу середовища позашкільного закладу на формування національної ідентичності вихованців; активізація національно-патріотичної діяльності вихованців через використання сучасних методів та інструментів) та експериментально перевірено їх ефективність; конкретизовано компоненти (афективний, когнітивний, поведінковий); критерії (інформаційно-пізнавальний, емпатійно-мотиваційний, діяльнісно-вчинковий) та рівні сформованості національної ідентичності вихованців (високий (усвідомлено емоційний, активний), середній (частково активний), низький (початковий, поверхневий)); уточнено сутність ключових понять («ідентичність», «національне виховання», «національно-патріотичне виховання», «патріотизм», «національна ідентичність»); удосконалено зміст, структуру, організаційно-методичне забезпечення формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти; подальшого розвитку набули теоретико-методичні й технологічні аспекти формування національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти на засадах цілісного і гармонійного національно-патріотичного виховання особистості. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробленні методичних рекомендацій «Формування національної ідентичності в освітньому середовищі позашкільля» як супроводу та роз'яснення щодо висвітлення особливостей формування української національної ідентичності вихованців, створення умов в освітньому середовищі позашкільля для набуття практичних навичок вихованців у цій площині, ґрунтуючись на ціннісному аспекті. Комплекс апробованих діагностичних методик і авторська програма методичного супроводу формування національної ідентичності вихованців у середовищі закладу позашкільної освіти, можуть застосовуватися педагогами в освітньому процесі ЗПО, у закладах вищої освіти при підготовці майбутніх учителів.

2. The dissertation provides a theoretical generalization and addresses the scientific problem of forming pupils' national identity in the out-of-school education environment. Chapter 1 – «Theoretical foundations for forming pupils' national identity in the out-of-school education environment» – examines, based on analysis and synthesis of scholarly studies, the state of research on national identity as a scientific and pedagogical problem; reviews the historical development of the «national identity» phenomenon; presents interpretations of the concepts «identity» and «national identity» in the academic discourse and the author's own understanding of the phenomenon; and clarifies the characteristics of out-of-school education as an environment for forming pupils' national identity in both domestic and international practice. Chapter 2 – «Organizational and methodological foundations for forming pupils' national identity in the out-of-school education environment» – defines the criteria, indicators, and levels

of formation of national identity in the out-of-school education environment and theoretically substantiates the pedagogical conditions for forming pupils' national identity in this environment. Chapter 3 – «Research and experimental work on forming pupils' national identity in the out-of-school education environment» – presents the content and organization of the research and experimental work; identifies the actual state of formation of pupils' national identity in the out-of-school education environment; experimentally verifies, at the formative stage of the pedagogical experiment, the effectiveness of the pedagogical conditions for forming pupils' national identity; and summarizes the results of the research and experimental work. The research was conducted at the Center for Out-of-School Education of the Volyn Regional Council; the Communal Out-of-School Educational Institution «Kirovohrad Regional Center for Children's and Youth Creativity»; and the Communal Institution «Volyn Regional Small Academy of Sciences» during 2022–2025. It included four interrelated stages of the pedagogical experiment: preparatory (organizational and exploratory), ascertaining, formative, and summarizing. A total of 519 participants were involved: 6 teachers (experts), 30 parents, and 483 pupils aged 10–14. The control group (CG) comprised 240 pupils and the experimental group (EG) 243 pupils. The scientific novelty of the results obtained is that for the first time the pedagogical conditions for the formation of national identity of pupils in the environment of extracurricular education (filling of the educational environment of an extracurricular institution with national-patriotic content; emotional orientation of educational influence of the environment and the formation of national development; tools) and experimentally verified their effectiveness; the components (affective, cognitive, behavioral) are specified; criteria (information-cognitive, empathy-motivational, activity-learning) and levels of formation of national identity of pupils (high (high emotional, active), medium (partially active), low (initial, superficial)); the essence of key concepts ("identity", "national education", "national-patriotic education", "patriotism", "national identity") is clarified; the content, structure, organizational and methodological support of the formation of national identity of pupils in the environment of extracurricular education is improved; The theoretical, methodological and technological aspects of the formation of national identity of pupils in the environment of extracurricular education on the basis of holistic and harmonious national-patriotic education of the individual gained further development. The practical importance of the results of the study is to develop methodological recommendations "Formation of national identity in the educational environment of out -of -school" as accompaniment and clarification on the coverage of the peculiarities of formation of Ukrainian national identity of pupils, the creation of conditions in the educational environment of out -of -school for the acquisition of practical skills of pupils. The complex of tested diagnostic techniques and the author's program of methodological support for the formation of national identity of pupils in the environment of extracurricular education institution can be applied by teachers in the educational process of ZPO, in higher education institutions in the preparation of future teachers.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Філіпчук, О. Р. (2024). Проблема формування національної ідентичності: теоретичний аспект. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, (213), 369–373. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-369-373>
- 2. Філіпчук, О. Р. (2024 а). Формування національної ідентичності особистості в умовах сучасних викликів. Педагогічна Академія: наукові записки. Вип. 8. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13284347>

- 3. Філіпчук, О. Р. (2024 b). Структура національної ідентичності школярів у сучасному полікультурному просторі. Вісник науки та освіти. Серія: Педагогіка, Випуск 8 (26). [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-1219-1227](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-1219-1227)
- 4. Філіпчук, О. Р. (2024 c). Формування національної ідентичності особистості як педагогічна проблема. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Вип. 2 (12). С. 48–55. [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(12\).2024.315009](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(12).2024.315009)
- 5. Філіпчук, О.Р. (2024 d). Міжнародні перспективи позашкільної освіти: зарубіжний досвід. Академічні студії. Серія «Педагогіка» Вип. 4. С. 105–110. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.4.15>
- 6. Філіпчук, О. Р. (2025). Національна ідентичність особистості школяра: сутність та структура. Наукові записки [Укр. держ. університету імені Михайла Драгоманова]. Серія : Педагогічні науки : [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, УДУ імені Михайла Драгоманова; упор. Л. Л. Макаренко. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. CLXII (162). С. 140–148. <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/816aa09a-5de5-45dd-9c2e-c38893c5f4c0>
- 7. Філіпчук, О. Р. (2025) Моделювання процесу формування національної ідентичності учнівської молоді в позашкільному освітньому просторі. Академічні студії. Серія: Педагогіка. Вип. 2, с. 51–63, <http://academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy>
- 8. Філіпчук, О. Р. (2024 e). Патріотичне виховання школярів молодшого віку в освітньому просторі позашкільля Волині. XVII Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень». <https://ra.vnu.edu.ua/naukove-tovarystvo/moloda-nauka-volyni/>
- 9. Філіпчук, О. Р. (2024 f). «Позашкільне освітнє середовище як чинник формування національної ідентичності школярів». Міжнародна науково-практична конференція «Орієнтири національної освіти в умовах сьогодення» Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти <https://vippo.org.ua/files/conference/----1-1722282707878755.pdf>
- 10. Філіпчук, О. Р. (2024 k). Національна ідентичність як соціально-педагогічна наукова категорія: матеріали L-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку». <https://doi.org/10.52058/50>
- 11. Філіпчук, О. Р. (2024 l). Роль родини у формуванні національної ідентичності дітей: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика», присвяченої 85-річчю Комунального ЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14796969>
- 12. Філіпчук, О. Р. (2025 a). Формування національної ідентичності в закладах позашкільної освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Наука, освіта та технології в цифрову епоху: стан, виклики та пріоритети модернізації». International Scientific and Practical Conference «Science, Education and Society: Trends, Challenges and Prospects »: Conference Proceedings. <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm&ogbl#inbox?projector1>
- 13. Філіпчук, О.Р. (2025). Критеріально-діагностичний підхід до оцінювання сформованості національної ідентичності вихованців у середовищі позашкільної освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства в епоху цифрових трансформацій». International scientific and practical conference current issues and prospects for the development of science, education, technology and society in the era of digital transformations, <https://mail.google.com/mail/u/1/?ogbl#inbox/FMfcgzQcpdgZjlGzcMzFmzXdxzdGbWxB?projector=1&messageP>
- 14. Філіпчук, О. Р. (2025 b). Формування національної ідентичності в освітньому середовищі позашкільля: методичні рекомендації. Луцьк: КП «Рожищенська друкарня».

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: формування національної ідентичності особистості

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Остапйовська Ірина Ігорівна

2. Iryna Ostapovska

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1208-7230

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біда Олена Анатоліївна

2. Olena Bida

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-4121-9665

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бялик Оксана Василівна

2. Oksana Bialyk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8200-6358

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дурманенко Оксана Леонідівна

2. Oksana Durmantnko

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9434-4442

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Десятник Катерина Володимирівна

2. Kateryna Desyatnyk

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9804-2863

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пріма Раїса Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пріма Раїса Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна